

НЕДОСТУП КАТЕРИНА КОСТЯНТИНІВНА

*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»,
аспірант кафедри цивільного, господарського та екологічного права*

ЩОДО ЗАКОНОДАВЧО ЗАКРІПЛЕНОЇ ВИМОГИ ОПРИЛЮДНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПЕРЕЛІКУ ПОДАТКОВИХ АГЕНТІВ ЗІ СПРАВЛЯННЯ ТУРИСТИЧНОГО ЗБОРУ

Встановлення місцевих податків і зборів у визначеному Податковим кодексом України (ПКУ) порядку є виключною компетенцією сільських, селищних, міських рад [1, п. 24 ст. 26]. Саме вони вирішують питання про доцільність справляння туристичного збору на території територіальної громади [2, п. 10.3 ст. 3 розд. I]. Оприлюднене ними таке рішення вважається нормативно-правовим актом з питань оподаткування цим місцевим збором [2, п. 12.5 ст. 12 розд. I]. Результати моніторингу офіційних сайтів Дніпровської (<https://dniprorada.gov.ua/uk/page/miscvipodatki-i-zbori>), Одеської (<https://omr.gov.ua/ua/business/tax/turisticheskiy-sbor/>), Львівської (<https://city-adm.lviv.ua/public-information/koronavirus-dokumenty>) міських рад та ін. свідчать про виконання органами місцевого самоврядування вимог податкового законодавства щодо встановлення туристичного збору. Міськими, сільськими, селищними радами, радами об'єднаних територіальних громад оприлюднено прийняте ними рішення про встановлення у межах певних адміністративно-територіальних одиниць цього місцевого збору, порядок його справляння та перелік податкових агентів. На окремих сайтах органів місцевого самоврядування розміщено зразок договору про справляння туристичного збору та перелік документів, які потрібно подати юридичним особам для його укладання. Зміст усіх затверджених органами місцевого самоврядування порядків справляння туристичного збору (положення про туристичний збір, положення про порядок справляння туристичного збору і т. п.), що вивчалися, відповідає вимогам п.п. 12.3.2 ст. 12 ПКУ щодо встановлення всіх обов'язкових елементів збору. Натомість ПКУ встановлено [2, п.п. 12.1.4 ст. 12] що обов'язкові елементи місцевих податків і зборів, податкові пільги та порядок їх застосування визначає виключно Верховна Рада України. Вони у повній мірі врегульовані ст. 268 згаданого кодексу. Таким чином, стикаємося з черговою правовою колізією – суперечністю між нормами (п.п. 12.1.4 ст. 12 та п.п. 12.3.2 ст. 12 розд. I) Податкового кодексу України, що регулюють компетенції органів влади у сфері справляння податків і зборів.

Отже, органи місцевого самоврядування, з метою дотримання норм п.п. 12.3.2 ст. 12 ПКУ, у прийнятому ними нормативно-правовому акті з питань оподаткування туристичним збором фактично повторюють текст ст. 268 Податкового кодексу України за виключенням тих її норм, у яких передбачені їхні повноваження щодо встановлення того чи іншого елементу збору.

Так, у разі прийняття вищезгаданого рішення сільські, селищні, міські ради або ради об'єднаних територіальних громад:

1. Зобов'язані [2, п.п. 268.3.1 ст. 268 розд. XII] установити ставки туристичного збору у межах їх граничних розмірів встановлених п.п. 268.3.1 ст. 268 ПКУ;

2. Мають право [2, п.п. 268.6.1 ст. 268 розд. XII] встановити для податкових агентів порядок сплати збору авансовими внесками до 30 числа (включно) кожного місяця [у лютому – до 28 (29) включно].

3. Мають право укладати з юридичними особами договори на спра-вляння туристичного збору [1, п.п. 7 п. а) ст. 28; 2, п.п. 268.5.2 ст. 268].

4. Зобов'язані [2, п.п. 268.5.2 ст. 268 розд. XII] розмістити (оприлюднити) на своєму офіційному веб-сайті перелік податкових агентів та інформацію про них. Типову форму такого переліку не встановлено. Отже, органи місцевого самоврядування самостійно розробляють її та визначають яку саме інформацію про податкового агента у ній необхідно представити.

Зауважимо, органи місцевого самоуправління не мають встановлених законом [1, гл. 1; 2, ст. 12] повноважень щодо ведення реєстру податкових агентів, за допомогою яких справляються місцеві податки і збори. Вони отримують його у різний спосіб. Деякі з них звертаються до територіальних органів Державної служби статистики України, які офіційно надають їм перелік осіб, що на певну дату включені до Єдиного державного реєстру (ЄДР), перебувають на обліку у Єдиному державному реєстрі підприємств, організацій і установ (ЄДРПОУ), зареєстровані на їхній території та відносяться до розділу 55 «Тимчасове розміщування» Класификатора видів економічної діяльності ДК 009:2010. У цьому випадку перелік податкових агентів (м. Дніпро) містить наступну інформацію про них: код ЄДРПОУ та назву суб'єкта господарювання, його адресу, код та назву виду економічної діяльності (за КВЕД-2010). Але переважна більшість подібних спеціалізованих списків, оприлюднених органами місцевого самоврядування (у т. ч. Одеською та Львівською міськими радами), містить тільки назву суб'єкта господарювання та його код ЄДРПОУ. Усі, вибірково обрані для дослідження юридичні особи і фізичні особи-підприємці, які включені у оприлюднені органами місцевого самоврядування переліки податкових агентів, здійснюють діяльність віднесenu до класу 55.10 за КВЕД-2010. Однак зазначимо, що перевірити повноту цих списків складно.

Відомо, що всі суб'єкти господарювання (юридичні особи, їх відокремлені підрозділи, самозайняті особи) беруться на облік як платник податку контролюючими органами [2, гл. 6]. Відбувається це за принципом організаційної єдності реєстраційних процедур, що проводяться державними реєстраторами, та процедур узяття на облік платників податків, що забезпечуються органами Державної податкової служби України (ДПСУ). Територіальні органи ДПСУ, відповідно до функцій, визначених ПКУ, здійснюють реєстрацію та ведення обліку платників податків, об'єктів оподаткування та об'єктів, пов'язаних з оподаткуванням, формують та ведуть Єдиний банк даних юридичних осіб, Реєстр самозайнятих осіб та інші реєстри, що формуються та ведуться

згідно з Порядком № 1588 [3]. Контролюючі органи з метою проведення податкового контролю реєструють та ведуть облік платників податків як за основним так і за неосновним місцем обліку [3, п. 1.4 розд. І]. Таким чином, органи ДПСУ мають вичерпну інформацію про усіх податкових агентів з туристичного збору.

Наголосимо, податковий обов'язок у податкових агентів виникає незалежно від наявності їхніх списків на сайті органу місцевого самоврядування. Виконання сільськими, селищними, міськими радами або радами об'єднаних територіальних громад вимоги щодо оприлюднення переліку податкових агентів та інформації про них ніяким чином не впливає на обсяги податкових надходжень від справляння туристичного збору. Проте, зобов'язує органи місцевого самоврядування визначити структурний підрозділ, який буде цим перейматися, зазначити відповідні завдання та функції у положенні про цей структурний підрозділ та закріпити певні обов'язки у посадовій інструкції його співробітника. Отже, витрачений час на внесення доповнень у зміст названих локальних організаційно-нормативних документів, на підготовку самих списків (у т. ч. й внесення змін до них) податкових агентів та їх оприлюднення, по суті є непродуктивною втратою робочого часу державних службовців.

На підставі вищевикладеного пропонується абзац другий підпункту 268.5.1 статті 268 ПКУ [2] виключити.

Список використаної літератури:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 23.04.2021).
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 23.04.2021).
3. Порядок обліку платників податків і зборів: наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 р. № 1588 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1562-11#Text> (дата звернення: 23.04.2021).

Ключові слова: контролюючий орган, повноваження, податковий агент, туристичний збір, орган місцевого самоврядування.

Ключевые слова: контролирующий орган, полномочия, налоговый агент, туристический сбор, орган местного самоуправления.

Key words: supervisory authority, powers, tax agent, tourist tax, local government.